

Η ΑΓΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΑΡΓΑΣ

Η Αγία Κυριακή, βρίσκεται στο Νομό της Πρέβεζας και απέχει πέντε χιλιόμετρα από την Πάργα. Μέχρι το 1937, υπάγονταν στο Νομό Θεσπρωτίας και ανήκε στην τότε επαρχία Μαργαριτίου.

Σύμφωνα με τα επίσημα Αρχεία του Υπουργείου Εσωτερικών, τα οποία επικαλείται η ΚΕΔΚΕ, στις Διοικητικές Μεταβολές, που αφορούν το χρονικό διάστημα από το έτος 1912, έως το έτος 2001, πληροφορούμαστε τα ακόλουθα για την Αγία Κυριακή Πάργας:

<<...ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΡΓΑΣ ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

181Α-14-8-1919, Σύσταση της Κοινότητας με έδρα τον οικισμό Πάργα.

181Α-14-8-1919, Ο οικισμός Αγία Κυριακή, προσαρτάται στην Κοινότητα Πάργας.

119Α-1-4-1937, η Κοινότητα υπάγεται στο Νομό Θεσπρωτίας.

49Α-16-2-1946, Η Κοινότητα υπάγεται στην Επαρχία Νικοπόλεως του Νομού Πρεβέζης, από την Επαρχία Μαργαριτίου του Νομού Θεσπρωτίας.

300Α-31-12-1947, Η Κοινότητα Πάργας αναγνωρίζεται σε Δήμο Πάργας.

Νομός Θεσπρωτίας

119Α-1-4-1937, Η Κοινότητα υπήχθη στο Νομό Θεσπρωτίας από το Νομό Πρεβέζης.16-10-1940, Αναγνώριση του οικισμού Παναγία (νησάκι) και προσάρτηση του στην Κοινότητα. 49Α-16-2-1946 Η Κοινότητα υπάγεται από την Επαρχία Μαργαριτίου του Νομού Θεσπρωτίας, στην Επαρχία Νικοπόλεως του Νομού Πρεβέζης>>.....

Για να κατανοήσουμε καλύτερα τον πίνακα με τις Διοικητικές Μεταβολές στους Δήμους και στις Κοινότητες της Ελλάδας της περιόδου 1912, έως 2001, θα ξεκινήσουμε από την περίοδο πριν την απελευθέρωση. Λοιπόν στην τουρκοκρατία, ο Καζάς Μαργαριτίου στον οποίο υπάγονταν και η Κοινότητα Πάργας με την επικράτεια της, η κεντρική Διοίκηση ήταν από το 1812 στα Ιωάννινα. (Πριν το 1812 υπάγονταν στη Διοίκηση του Δέλβινου).

Από την απελευθέρωση του 1913, έως το 1919, η Επαρχία Μαργαριτίου, υπάγεται στα Ιωάννινα. (Μέχρι τότε δεν είχε οριοθετηθεί ακόμη ο Νομός Θεσπρωτίας). Από την 14-8- 1919 έως την 31-3- 1937 η ανωτέρω Επαρχία υπάγεται στην Πρέβεζα, και την 1-4-1937, η άλλοτε Επαρχία Μαργαριτίου, επιστρέφει στην Θεσπρωτία.

Την ίδια πορεία είχε και η Κοινότητα Πάργας με τους όμορους οικισμούς της, όπως της Αγίας Κυριακής, της Αγιάς, της Ανθούσας, και της Παναγίας, (το μικρό Εκκλησάκι στο νησάκι).

Στις 14-8-1919, Ο οικισμός της Αγίας Κυριακής, προσαρτάται στην Κοινότητα Πάργας.

Στις 16-2-1946, Η Κοινότητα Πάργας υπάγεται στην Επαρχία Νικοπόλεως του Νομού Πρεβέζης, από την Επαρχία Μαργαριτίου του Νομού Θεσπρωτίας. και στις 31-12-1947, Η Κοινότητα Πάργας αναγνωρίζεται σε Δήμο Πάργας.

<<Σημειώνω εδώ ότι στον πίνακα της ΚΕΔΚΕ υπάρχουν όλες οι Κοινότητες και οι Δήμοι της Χώρας, όπως παρατήρησα σε ορισμένες περιπτώσεις όπως π.χ. στο Ελευθέριον (πρώην Σενίτσας), η εφαρμογή των αποφάσεων αυτών καθυστέρησε για λίγους μήνες. Εκεί βλέπουμε και τις μετονομασίες που έγιναν σε ορισμένα χωριά. Η καταγραφή είναι τόσο λεπτομερείς που αναφέρει ακόμη και μικρούς οικισμούς, όπως για παράδειγμα την Κένταλι του Μαργαριτίου και τον εγκατελειμμένο σήμερα οικισμό του Γερακαρίου Μαργαριτίου>>.

Πότε χτίστηκε το χωριό Αγία Κυριακή, εκεί στην άκρη του Ιονίου δεν

γνωρίζουμε. Στα χρόνια της τουρκοκρατίας την έλεγαν Σενεντίελα οι αρβανιτόφονοι εξισλαμισμένοι πιθανός κάτοικοι. Από το όνομα, Αγία Κυριακή, συμπεραίνεται ότι ήταν χριστιανικό χωριό. Εκτός αυτού, στο χωριό αυτό είναι κατεγγραμμένοι στην αρχαιολογική υπηρεσία αρχαιοτήτων, η αρχαία ακρόπολη που ήταν στο χώρο που μετέπειτα κτίστηκε το δημοτικό σχολείο.

Από τον ιστορικό Σπύρο Μουσελίμη, στο βιβλίο του Αρχαιότητες της Θεσπρωτίας και σελ. 29, μαθαίνουμε ότι: <<...Από την ακρόπολη της Αγίας Κυριακής (πρώην Σενεντίελα), που έχει εξαφανιστεί απο καθίζηση, σώζονται μόνο ένα κομμάτι πολυγωνικού τείχους εντός του χωριού και δυό τρεις οικοδομές. Μερικά απο τα λιθάκια των τειχών που την περιέβαλαν (ενοεί την ακρόπολη), έχουν κυλιστεί στον απο κάτω μικρό κόλπο,(ενοεί την Μπάσια)>>. Αυτά τα λίγα μας γράφει ο ιστορικός Σπύρος Μουσελίμης για την Αγία Κυριακή.

Στην Φωτό κάτω, άποψη του κόλπου της αρχαίας Ελαίας, σήμερα η γνωστή γραφικό χωριό, μέσα στο ασημοπράσινο χρώμα των ελαιώνων που το περικλείουν.

Πιθανολογείται ότι με την καταστροφή της Μάντουκας και του αρχαίου οικισμού Ζέρη, την ίδια τύχη να είχε και η Αγία Κυριακή. Μετά το 1600, στο χωριό εγκαταστάθηκαν τούρκοι προερχόμενοι απο την τουρκία και όχι όπως σε άλλα διπλανά χωριά στα οποία είχαν εγκατασταθεί τουρκαλβανοί μισθοφόροι των τούρκων. Με την απελευθέρωση του 1913, οι τούρκοι της Αγίας Κυριακής, έφυγαν και εγκαταστάθηκαν στην Τουρκία, καθότι δήλωσαν γνήσιοι τούρκοι, εν αντιθέση με τους τουρκαλβανούς οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στην Αλβανία.

Από βεβαιωμένες πληροφορίες και μαρτυρίες των παλαιότερων ελλήνων, μαθαίνουμε ότι η Αγία Κυριακή αποτελούσε τσιφλίκι και το 1913 ανήκε σε κάποια τουρκάλα την Άλμπα. Οι κάτοικοι ήταν όλοι τούρκοι, πλην μιάς και μοναδικής χριστιανικής οικογένειας με το όνομα Σπανός. Το 1924 αρκετοί κάτοικοι του Λιβαδαρίου και του Ελευθερίου, εγκαταστάθηκαν στα κτήματα από το εγκατελιμένο χωριό (τσιφλίκι), επειδή όμως ήταν ιδιοκτησία, η οποία προστατεύονταν από τον νόμο, οι ενδιαφερόμενοι κάτοικοι αποφάσισαν να αγοράσουν τα κτήματα αυτά. Την πρωτοβουλία για την αγορά αυτή, ανέλαβε ο Ευάγγελος Τσίτσας, (ένας δραστήριος και πανέξυπνος άνθρωπος) , ο οποίος σε συνεννόηση και με την σύμφωνη γνώμη των συγχωριανών του, ήρθε σε επαφή με την ιδιοκτήτρια του τσιφλικιού την Άλμπα, μέσω των δικηγόρων της και αποφασίστηκε η αγορά , με χρυσές λίρες της εποχής αυτής.

Το 1924 λοιπόν πήγε ο Ευάγγελος Τσίτσας στην Αθήνα με χρήματα που κατέβαλαν οι ενδιαφερόμενοι συγχωριανοί του, όπως οι Χαλκίδες, οι Καρδαναίοι, οι Μποτσαραίοι, οι Τσιτσαίοι οι Μπελαίοι οι Νικολαίοι και άλλοι, και έκανε την διαπραγμάτευση της αγοράς και έτσι το χωριό επανήλθε σε ελληνικές οικογένειες. Συνολικά ήταν περίπου 15 οικογένειες που αρχικά εγκαταστάθηκαν εκεί. Αυτά μου τα είχε περιγράψει λεπτομερώς η θεία μου Αναστασία, σύζυγος του Ευαγγέλου Τσίτσα, το γένος Γκίνη. (Ήταν η αδελφή του Παππού μου Ιωάννη). Τότε ακούστηκαν και κάποια ανεύθυνα σχόλια, σχετικά με την διαχείριση των χρημάτων, τα οποία όμως αποδείχθηκαν ψέματα και κακοήθειες ! Οι οικογένειες που εγκαταστάθηκαν εκεί, ασχολήθηκαν και εμπλούτισαν τους υπάρχοντες ελαιώνες που σήμερα αποτελούν το κύριο εισόδημα των κατοίκων του χωριού, και τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί σημαντικά και ο τουρισμός. Η νέα εκκλησία της Αγίας Κυριακής κτίστηκε το 1955, η οποία χρησίμευε και για δημοτικό σχολείο.

Σχετικά με την εκκλησία της Αγίας Κυριακής, ο συμπατριώτης μας Μάρκος Ευαγ. Θάνος θυμάται:

<< Η εκκλησία της Αγίας Κυριακής εγκαινιάστηκε στις 7-7-1951, με την φροντίδα των κατοίκων και ιδιαίτερα του Τσίλ Νικολού (Βασιλείου Νικαλάου). Μια εβδομάδα αργότερα στις 14-7- του έτους 1951, ο Τσίλ Νικολός, σκοτώθηκε απο δυναμίτη, στην προσπάθειά του να βγάλει ψάρια, και ήταν ο πρώτος που θάφτηκε εκεί στην εκκλησία για την οποία τότε είχε μεριμνήσει>>.

Στη δεκαετία του 1960 οι οικογένειες ήταν περίπου 20 στην Αγια Κυριακή. Αρκετοί από αυτούς μετανάστευσαν και με της οικονομίες τους έφτιαξαν το μικρό και όμορφο χωριό που καμαρώνουμε όλοι σήμερα. Εκτός από την ελαιοκομία, οι κάτοικοι είχαν και κάποια ξερικά χωραφάκια όπως στο Τρυπητό, στο Κάτσιο και κάποια σιαδάκια στο βουνό που έσπερναν ότι μπορούσε να αποδώσει εκεί. Τα κοπάδια ήταν λιγοστά, ίσα ίσα για της ανάγκες της κάθε οικογένειας. Στις 27-7-2014, επικοινωνήσα τηλεφωνικά με τον συγγενή μου κάτοικο Αγίας Κυριακής, Σπυρίδωνα Απ. Χαλκή για να μάθω περισσότερα για την αγοραπωλησία των κτημάτων του χωριού, και ο Σπύρος μου είπε τα εξής:

<<-Ο Τούρκος Αμπεντίν Ντίνο πούλησε τις περιοχές, Τρυπητό, Σοροκά, Κουμάσα, κλπ στον μεγαλοτσέλιγγα Πιτούλη. Από τον Πιτούλη αγόρασαν οι Έλληνες κάτοικοι της Αγίας Κυριακής αυτές τις εκτάσεις. Τον ελαιώνα τον αγόρασαν απο μια Τουρκάλα η οποία ονομάζονταν Άλμπα>>.

(Ο Σπύρος Χαλκής μου είπε επίσης ότι υπάρχουν τα στοιχεία της αγοράς αυτής και είναι σε θέση να μας δώσει περισσότερες λεπτομέρειες).

Διευκρίνιση:Ο Αμπεντίν Ντίνος, δεν ήταν Τούρκος αλλά εξισλαμισμένος Αλβανός με καταγωγή απο την Παραμυθιά της γνωστής οικογένειας των Ντιναίων. Ο Αμπεντίν Ντίνος είχε μετοικήσει στην Πρέβεζα... Στο μέρος που ήταν η αρχαία ακρόπολη, η οποία περιβάλλονταν με τείχος το οποίο στη δυτική πλευρά κυρίως έφτανε τα τέσσερα μέτρα ύψος, στα παλαιότερα χρόνια κάποιος τοπικός άρχοντας έκτισε εκεί το Σαράι του, καταστρέφοντας ότι είχε απομείνει από την ακρόπολη αυτή. Έτσι στα νεότερα χρόνια έλεγαν το μέρος αυτό (στο Σαράι του Πασά). Στο ίδιο σημείο το 1956 κτίστηκε το δημοτικό σχολειό για τις ανάγκες του χωριού.

Η ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΡΥΝΗ

Στο βιβλίο του Φωτίου Γ. Οικονόμου Η ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΗΜΩΝ και σελ, 138, διαβάζουμε:

<<...3.ΤΟΡΥΝΗ Πόλις των προϊστορικών και ιστορικών χρόνων. Κατά τον Πτολεμαίον έκειτο μεταξύ των εκβολών του Αχέροντος και των νήσων Συβότων. Κατά τον Πλούταρχον εις τον κόλπον αυτής προσορμίσθη ο στόλος του Οκταβίου κατά την ναυμαχίαν παρά το Άκτιον το 31π.Χ. Πιστεύεται σήμερον ότι η Τορύνη έκειτο κατά μεν τους προϊστορικούς χρόνους εις την Αγίαν Κυριακήν Πάργας, κατά δε τους ιστορικούς εις τον οχυρόν παραλιακόν λόφον της Πάργας, όπου ευρίσκονται ερείπια, ανήκοντα πιθανός εις αυτήν>>.

Στο ίδιο βιβλίο και στη σελ. 144, διαβάζουμε για τα αρχαία ευρήματα της Αγίας Κυριακής:

<<5. Της Αγίας Κυριακής Πάργας, κείμενον επί της δυτικής πλευράς του όρους της Πάργας, όπου ευρέθησαν λείψανα αρχαίου τάφου τείχους, οικοδομήματα πιθανός της αρχαίας πόλεως Τορύνης, και εις μαρμάρινος κορμός γυναικός, μικρότερος του φυσικού (υψ.0.20) των Ρωμαϊκών χρόνων>>.

(Η φωτογραφία κάτω, είναι απο τον Εξωραϊστικό Σύλλογο Αγίας Κυριακής Πάργας).

Στην φωτογραφία κάτω, απεικονίζονται ο δάσκαλος μαζί με μαθητές του δημοτικού σχολείου της Αγίας Κυριακής. Απο ότι βλέπουμε οι μαθητές είναι συνολικά 26 και είναι σε διάφορες ηλικίες. Δεν γνωρίζω εάν αυτό το κτίριο ήταν κάποιο οίκημα που οι μαθητές παλαιότερα χρησιμοποιούσαν για σχολείο, η, είναι σε κάποια τυχαία φωτογραφία που βγήκε με φόντο το οίκημα αυτό. Πιθανότατα το κτίριο αυτό να είναι απέναντι απο το μαγαζί που είχε ο Νικήτας Χαλκής, το παλιό ελαιοτριβείο. Τόσο για το οίκημα, όσο και τους μαθητές που ποζάρουν, εάν κάποιος γνωρίζει κάτι, παρακαλούμε να μας πληροφορήσει.

Η αρχαία Πολιτεία Τορύνη, πιθανολογείται να ήταν στην Αγία Κυριακή, οι γνώμες των ιστορικών δίστανται στο θέμα αυτό. Κάποιοι τοποθετούν την Τορύνη πάνω από την Πέρδικα, άλλοι την προσδιορίζουν στην Παλιόπαργα. Με το δεδομένο ότι το λιμάνι της αρχαίας Τορύνης ήταν ο κόλπος της Ελαίας, το πιθανότερο λοιπόν είναι, η αρχαία Τορύνη, να βρίσκονταν στην Αγία Κυριακή. Αυτό σε συνδυασμό με την αρχαία ακρόπολη, που επάνω στα ερείπια της, έχτισε κάποιος Πασάς το σεράι του, είναι το πιθανότερο σημείο. Αυτό όμως δεν προβλήθηκε από κάποιον συντοπίτη μας, γνώστη των αρχαιολογικών χώρων με συνέπεια, ορισμένοι στο παρελθόν να τοποθετούν πολιτείες εκεί που τους βόλευε, πολιτικά και οικονομικά.

(Το παράδειγμα του Νεκρομαντείου του Αχέροντα, που ο ιστορικός Δάκαρης πάσχιζε σώνει και καλά να μας πείσει ότι ήταν στα Ιωάννινα τα λέει όλα. Ευτυχώς που βρέθηκε ένας βοσκός και υπέδειξε στον Σπύρο Μουσελίμη την στοά και σήμερα υπάρχει το Νεκρομαντείο εκεί στον Μεσοπόταμο της Πρέβεζας. Αυτό έγινε το 1953-55).

Στο σημείο που παλιά ήταν η βρύσες, λίγο πιο κάτω από την εκκλησία, στην περίοδο της ιταλογερμανικής κατοχής, είχε στρατοπεδεύσει μια διμοιρία Ιταλών στρατιωτών για να ελέγχει το πέρασμα προς την Πάργα. Κάποιοι στρατιώτες είχαν αρπάξει τα γελάδια της Ελένης συζ. Ιω. Γκίνη και της Σουζάνας συζ. Σπ. Νάκη, τα οποία έβοσκαν προς την μεριά της κιάφας του Ζέρη, και τα είχαν μαντρώσει σε ένα κηπάριο, κάτω ακριβώς από το καφενείο του Κώστα Χαλκή, Κότσι-Αντώνη) με προορισμό το σφάξιμο για την στρατιωτική μονάδα τους η οποία έδρευε στην Πάργα. Τότε η Ελένη Γκίνη, που ήταν πραγματική αντρογυναίκα και δεν λογάριάζε τον κίνδυνο είπε της Σουζάνας, πάμε την νύχτα να ξαναπάρουμε τα γελάδια.

Η Σουζάνα της αποκρίθηκε ότι αν μας δούν θα μας σκοτώσουν και τότε τι θα γίνουν τα παιδιά μας;;; Τότε η Ελένη της απάντησε, κάθισε εσύ εδώ κοντά στο χωριό, και θα πάω εγώ να τα πάρω, εάν ακούσεις ντουφεκιές, η, αν δείς ότι δεν επιστρέφω τότε ανέλαβε να φροντίσεις και τα δικά μου παιδιά, όσο για μένα της είπε, (δείχνοντας της ένα κασαρομάχαιρο που είχε κρυμμένο στην ποδιά της), θα πάω και αν με πιάσουν, θα αντισταθώ μέχρι να με σκοτώσουν.

Κατέβηκε λοιπόν η Ελένη στο σκοτάδι και σκυφτά σκυφτά πέρασε κοντά στους σκοπούς που φύλαγαν το μέρος, και από την κάτω μεριά του κήπου που είχαν κλείσει τα γελάδια, άνοιξε το πορτόνι, έβαλε την Σιέγκα μπροστά και με κομμένη την ανάσα μην τυχόν μουγκρίσουν τα γελάδια στο γνώρισμα της τα έβγαλε και τα κατεύθυνε προς την περιοχή του Βρανά, όπου ανηφόριζε το παλιό μονοπάτι προς το Λιβαδάρι. Τα γελάδια ως εκ θαύματος δεν μούγκρισαν καθόλου, λές και διαισθάνονταν τι γίνεται, υπάκουσαν στις εντολές

της και έτσι κατάφερε και τα οδήγησε στο Λιβαδάρι και απο εκεί, απο το φόβο μήπως τα ξανακλέψουν τα οδήγησε μαζί με την Σουζάνα, που παρακολουθούσε απο πάνω, στην τοποθεσία Τραυλιό, προς την μεριά της Παλεοσενίτσας. Την άλλη μέρα, οι χωριανοί της είπαν ότι αυτό που έκανε μπορούσε να της στοιχίσει την ίδια της την ζωή, και την μάλωσαν γιατί δεν ζήτησε την βοήθεια τους. Η Ελένη, που είχε χηρέψει, και είχε μάθει να τα βγάζει πέρα μόνη της, τους αποκρίθηκε: Εμείς οι Γκιναίοι, για μικροπράματα δεν ανακατεύουμε όλο το χωριό, τα βγάζουμε πέρα μόνοι μας. Αυτό το περιστατικό μου το εξιστορούσε κάποτε εκεί στην Κένταλι, όταν ήμουν εξη χρονών παιδάκι η γιαγιά μου Ελένη Γκίνη, το γένος Χαλκή απο το Λιβαδάρι. Με παρόμοιο τρόπο αντιμετώπιζαν κάποτε οι πρόγονοι μας απο όλα τα σόια γενικά, τα προβλήματα τους και έτσι μείναμε αμόλυντοι και άσπιλοι στα ελληνοχριστιανικά μας ιδανικά !!!

ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΚΕΙΜΗΛΙΟ ΤΗΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΤΟΥ 1960

Μια οικογενειακή φωτογραφία απο το αρχείο μας στην οποία απεικονίζονται αρκετοί κάτοικοι της Αγίας Κυριακής και φυσικά συγγενής μας. Η συγκεκριμένη φωτό, είναι απο τον γάμο της Παρασκευής Στεφ. Γκίνη, στην Κένταλι Μαργαριτίου, δεκαετίας του 1960. Όπως βλέπετε την Φωτό, αριστερά καθιστοί είναι οι: Απόστολος Σπ. Χαλκής με τα γυαλιά, ο Νικόλαος Κυριάκης, ο Αθανάσιος Τζήμας, και ο Γεράσιμος Χαλκής. Όρθιοι απο αριστερά διακρίνονται οι: εκλιπούσα Αικατερίνη Ν. Τσίτσα, σύζυγος του Θεόδωρου Γκίνη, η Δήμητρα Μπότσιου, ο Γεώργιος Μπότσιος, η Χάϊδω Γκίνη, συζ. του Στέφανου, ο Ηλίας Σπ.Γκίνης, η Παρασκευή (νύφη), ο υποφαινόμενος Θωμας Στ. Γκίνης, ο Στέφανος Γκίνης, ο αδελφός του Θεόδωρος, μπροστα του η μητέρα του Ελένη Χαλκή (Γκίνη) συζ. του Ιωάν, η Αναστασία Γκίνη (Τσίτσα) συζ. του Ευαγγέλου, η Χρυσαιγή Γκίνη, (Κυριάκη) συζ. του Σπυριδώνου και γειτονόπουλα της Κενταλης. Από αριστερά ξανά, όρθιοι: πίσω απο την Αικατερίνη Τσίτσα (Γκίνη), είναι ο Κωνσταντίνος Νίνος (πεθερός του Γιάννη, Γκίνη), ο Ευάγγελος Τσίτσας με το μαύρο φέσι, ο Πήλιο Μπάκας και πίσω απο τη νύφη η Ελισάβετ Χαλκή συζ. του Κων. Μπέλλου, μπροστά της ο Γεράσιμος Γκίνης και ενδιάμεσα απο τον Στέφανο και Θεόδωρο Γκίνη, φαίνεται ο Κωνσταντίνος Καρδάνης.

Άλλοι δυο πίσω δεξιά, μου είναι άγνωστοι. Αρκετοί απο τους εικονιζόμενους, είναι σήμερα εκλιπόντες. Σε αυτή την φωτογραφία κειμήλιο, που απεικονίζει μια κοινωνική στιγμή της παλιάς εποχής διαπιστώνουμε το δέσιμο που είχαν τα σόια κάποτε μεταξύ τους, όπου παρευρίσκονταν σε χαρές αλλά και σε λύπες. Ευτυχώς για τα χωριά μας, αυτά τα κοινωνικά εξακολουθούν και σήμερα

ακόμη να κρατούν. Η φωτογραφία μας δείχνει επίσης μια πλήρη εικόνα των συγγενών μας, την οποία τα νέα παιδιά ίσως να μην γνωρίζουν !

ΤΟ ΟΝΟΜΑΣΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Η εκκλησία του χωριού είναι αφιερωμένη στην Αγία Κυριακή και εορτάζει στις 7 Ιουλίου. Την ημέρα αυτή οι κάτοικοι του χωριού απο παλιά κρατώντας τις παραδόσεις, διοργανώνουν το παραδοσιακό πανηγύρι τιμώντας την εκκλησία του χωριού τους. Το πανηγύρι παλιά γινόταν στις βρύσες, λίγο πιο κάτω απο την εκκλησία ,όπου μαζεύονταν οι συμμετέχοντες με φαγητά τα οποία έφερναν μαζί τους. Ο νεαρός τότε Ιερέας, ο Παπα-Γεράσης, και ο Παπα-Γιάννης με τα κατάλευκα γένια του, φρόντιζαν να μην λήψει τίποτα απο το πανηγύρι και ιδιαίτερα φρόντιζαν τους επισκέπτες που έρχονταν απο μακριά!

Ο ΠΑΠΑ-ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Μια παλιά φωτογραφία με τον αξέχαστο Ιερέα της Αγίας Κυριακής Πάργας. Από δεξιά όπως κοιτάζετε είναι ο Παπα-Γιάννης, η Αναστασία Γκίνη Τσίτσα, ο Γεώργιος Βασ.Καρδάνης, η Ελευθερία (Μπέλλου) Καρδάνη, σύζυγος του Γεωργίου Καρδάνη, η Σταματία Νικ. Τσίτσα, ο Αθανάσιος Καρδάνης, και αριστερά ο Σπυρίδων Ιωάννου. Γκίνης. Η φωτό είναι της εποχής του 1958 περίπου. Πρέπει να είναι απο το γάμο της Ελευθερίας και του Γεωργίου, διότι απο ότι βλέπουμε, έχουν και οι δυο τους στο πέτο καρφίτσωμένο το έμβλημα των νεονύμφων. Σύμφωνα με πληροφορίες τις οποίες έχω απο τον Πάτερ Γεράσιμο της ενορίας Αγίας Κυριακής, ο Παπα-Γιάννης κατάγονταν απο το Βαβούρι Φιλιατών, και το επίθετο του ήταν Παλαβάτσιος. Στην περίοδο του εμφυλίου πολέμου η οικογένεια του απήχθη απο τους αντάρτες, και στάλθηκε στην Ουγγαρία. Ο Παπαγιάννης είχε μείνει ολομόναχος και έτσι αφού χειροτονήθηκε Ιερέας, βρέθηκε στην Αγία Κυριακή Πάργας, και παρέμεινε μέχρι το τέλος της ζωής του εκεί.

Μετά απο τηλεφωνική επικοινωνία που είχα με τον εφημέριο της ενορίας Αγίας Κυριακής Πατέρα Γεράσιμο Παπά, στις 27-8-2014, τον οποίο ρώτησα να μάθω για τον εκλιπόντα προκάτοχο του Ιερέα Πατέρα Ιωάννη, ο Πάτερ Γεράσιμος μου είπε τα εξής:<<Στο χωριό μας κατοικούσαν λίγες οικογένειες Τούρκων και μια Ελληνική με το παρατσούκλι Σπανός. Το πραγματικό της όνομα είναι Παπάς, απο όπου προέρχομαι και εγώ. Εγώ αντικατέστησα τον Παπά-Γιάννη και επί 40 χρόνια έως σήμερα ιερούργό εγώ. Γεννήθηκα το 1944 και σήμερα είμαι 70 χρονών.>>

Η νέα Εκκλησία της Αγίας Κυριακής στο ομώνυμο χωριό κτισμένη λίγα μέτρα πιο χαμηλά απο το σημείο που ήταν παλαιότερα. Αρχείο-Θωμάς-Στ.Γκίνης 2013

Θυμάμαι τα τεράστια Σινιά με τις πίτες και τα μαγειρευτά αρνιά που οι φιλόξενοι κάτοικοι της Αγίας Κυριακής πρόσφεραν στους επισκέπτες του πανηγυριού αφιλοκερδώς. Στα κρύα τρεχούμενα νερά, στις βρύσες, έβαζαν τα ποτά για να κρυώσουν και τα τεράστια καρπούζια και τα πεπόνια που προμηθεύονταν απο το γειτονικό Ελευθέρι. Στις γυναίκες πρόσφεραν λουκούμι και βανίλια. Δίπλα στις βρύσες, κάτω απο τις συκίες και τις ελιές στρώναν τα κιλίμια κάτω απο τα δέντρα και μαζεμένα όλα τα Σόια τρωγοπίναν, ανταλλάσσοντας ευχές μεταξύ τους. Από το ονομαστό αυτό πανηγύρι δεν έλειπαν και οι ξακουστοί οργανοπαίχτες του Μαργαριτίου, όπως, οι Τζεμαίοι, ο Φωτ-Αντώνης και ο Τάση Φώντας.

Αριστερά μεριά απο τις βρύσες, ήταν ένα παλιό κτήσμα, λιοτρίβι όπως έλεγαν οι παλαιοί, και εκεί βλέπαμε τα άλογα των επισκεπτών καμιά ογδονταριά, με στολισμένα σαμάρια και φλοκάτες, αλλά και αλογόμυγες, που με την εμφάνιση τους αντικατόπτριζαν και την οικονομική ευμάρεια του κατόχου τους. Ήταν τα 4x4 της σημερινής μας εποχής !!!

Όλη αυτή η κοσμοσυρροή που συνέρρεε εκεί απο το Λιβαδάρι, το Ελευθέρι, το Μούρι, το Μορφάτι και το Μαργαρίτι, που σχεδόν όλοι ήταν συγγενείς μεταξύ τους, φάνταζε στα παιδικά μας μάτια, σαν κάτι το μαγικό. Το πανηγύρι τελείωνε με το ηλιοβασίλεμα και το βράδυ συνεχίζονταν στο καφενείο του έμπειρου Κώστα Χαλκή. Εμείς οι κοντινοί συγγενείς διανυκτερεύαμε σε

συγγενικά σπίτια. Με μεγάλη λαχτάρα όμως περιμέναμε την επόμενη ημέρα όπου πηγαίναμε για μπάνιο στην Μπάσια, κάτω ακριβώς απο το χωριό, με την μικρή και δύσβατη παραλία. Οι μανάδες και θείες μας, κρατώντας το ευπρεπές έθιμο της εποχής, πήγαιναν πίσω απο τα βράχια, ντυμένες με κάτι άσπρες κεμισιες, έως τον αστράγαλο, μακριά απο τα βλέμματα των ανδρών, και κολυπούσαν στα ρηχά, έχοντας ταυτόχρονα το νού τους στα παιδιά, μην τα πάρει το κύμα. Για εμάς τους μικρούς επισκέπτες που μέναμε στα χωρια μακριά απο τη θάλασσα, ήταν κάτι το ξεχωριστό και πρωτόγνωρο, αφού οι περισσότεροι βλέπαμε απο κοντά για πρώτη φορά την θάλασσα με τα αφρισμένα κύματα και το αρμυρό νερό που καταπίναμε άθελα μας.

Εκεί έκανα το πρώτο θαλάσσιο μπάνιο της ζωής μου, παρέα με τον ξάδερφο Γιώργο Μπότσιο, στα παγωμένα νερά της Μπάσιας, καθότι εκεί πηγάζουν πολλές πηγές απο τον ορεινό όγκο. Εκεί κάποια χρονια αργότερα, δεκαπεντάρηδες πλέον, είχαμε ρίξει και έναν δυναμίτη, που λόγο απειρίας εκ μέρους μας, έσκασε στον αέρα και δεν μας έβγαλε ψάρια. Αρκεστήκαμε σε κάτι μικρόψαρα που βγάλαμε με την πετονιά, χωρίς καν να καταλάβουμε τον κίνδυνο που διατρέξαμε. Ευτυχώς που το επικίνδυνο αυτό χόμπι, έχει έκλειψει στις μέρες μας. Εκεί κάπου κοντά στην Μπάσια, στον παρελθόν μετά την κατοχή, είχε σκοτωθεί ο Βασίλης Νικολάου, κάτοικος Αγίας Κυριακής, όταν ο δυναμίτης, του έσκασε στα χέρια, αφήνοντας τον νεκρό, όπως οι παλαιότεροι θα θυμούνται, στην προσπάθεια του να βγάλει ψάρια. Τα τελευταία χρόνια την διοργάνωση της τοπικής αυτής γιορτής έχει αναλάβει ο Εξωραϊστικός Σύλλογος οποίος τιμώντας την παράδοση διοργανώνει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την εκδήλωση αυτή με μεγάλη επιτυχία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΙΤΣΑΣ

Ο Ευάγγελος Τσίτσας, γεννήθηκε στο Λιβαδάριον (Μαργαριτίου τότε), σήμερα της Πρέβεζας το έτος 1891. Ήταν γιός της Αικατερίνης (το γένος Θάνου) και του Ιωάννου Τσίτσα. Ήταν παντρεμένος με την Αναστασία, κόρη του Θωμά Γκίνη απο το Ελευθέριο (Σενίτσα). Είχε άλλα δυο αδέρφια τους Νικόλαο και Βασίλειο. Ο Βασίλειος είχε γεννηθεί το έτος 1893 και απεβίωσε το 1920, χωρίς να έχει οικογένεια. Λόγο του ξαφνικού θανάτου του μεγαλύτερου αδελφού του Νικολάου, ο οποίος είχε πολυμελή οικογένεια, ο Ευάγγελος με την σύζυγο του Αναστασία, ανέλαβαν την επιμέλεια και μεγάλωσαν αυτοί τα μικρά παιδιά του αδελφού τους, καθότι ήταν άτεκνοι, δεν είχαν αποκτήσει δικά τους παιδιά. Ο Ευάγγελος απεβίωσε στις 23-2- 1974 στην Αγία Κυριακή Πάργας σε ηλικία 87 ετών και ετάφη στο Λιβαδάρι. Σύμφωνα με τις μαρτυρίες των παλαιότερων κατοίκων και της συζύγου του Αναστασίας, (η οποία ήταν αδελφή του Παππού μου Ιωάννη), ο Ευάγγελος Τσίτσας ήταν αυτός που πρωτοστάτησε μαζί με 12, ή, 15 άλλες οικογένειες του Λιβαδαρίου και αγόρασαν το χωριό της Αγίας Κυριακής. Ο Ευάγγελος Τσίτσας μαζί με άλλους συνομήλικους νέους της εποχής του απο το Ελευθέριο και το Λιβαδάρι, είχε λάβει μέρος στον πόλεμο της Μικράς Ασίας. Σε όλη την διάρκεια της ζωής του, με την σοφία και την δικαιοσύνη που τον διέκρινε, ήταν σεβαστός στην τοπική κοινωνία, και είχε βοηθήσει πολλούς χωριανούς του. Το σπίτι του, στο οποίο κουμάντο έκανε η σύζυγος του Αναστασία, μια γυναίκα πανέμορφη και άριστη οικοδέσποινα, ήταν το αρχοντόσπιτο της εποχής αυτής.

Όλοι ανεγνώριζαν την φερεγγυότητα του και τον συμβουλευόνταν σε όλα τα τοπικά ζητήματα της περιοχής τους. Ως Προεστός του χωριού, ήταν σεβαστός όχι μόνον στο χωριό του, αλλά, και μακρύτερα σε όλα τα χριστιανικά χωριά της Επαρχίας τότε του Μαργαριτίου. Ετούτο το μικρό και ταπεινό αφιέρωμα στον Ευάγγελο Τσίτσα, ας είναι ένα κεράκι στη μνήμη του, που θα θυμίζει στις νεότερες γενεές τους παλαιότερους πρόγονούς μας στο διάβα του χρόνου. (Η εργασία για τον αείμνηστο Ευάγγελο Τσίτσα, δεν τελειώνει εδώ, θα συνεχίζεται όποτε ανακαλύπτουμε περισσότερα στοιχεία). Την εργασία αυτή επιμελήθηκε ο Θωμά Στ. Γκίνης Αύγουστος 2014

Φωτό απο το αρχείο μας, κάτω απεικονίζεται η Αναστασία Γκίνη (Τσίτσα), κόρη του Σενιτσιώτη Θωμά Γκίνη, μια πραγματική αρχόντισσα και οικοδέσποινα, με σπάνιο ήθος και χαρακτήρα, αλλά και αξιοθαύμαστο μνημονικό, απο την οποία έχουμε πάρα πολλά διδαχθεί. Γεννήθηκε στο Ελευθέρι το 1897 παντρεύτηκε τον Λιβαδαριώτη Ευάγγελο Τσίτσα και έζησαν στην Αγία Κυριακή, και απεβίωσε σε βαθύτατο γήρας στο Μαργαρίτι στις 1-10-1995 σε ηλικία 97 ετών .

Μια ακόμη φωτογραφία με την Αναστασία Τσίτσα, το γένος Γκίνη.

Μια παλιά και σπάνια φωτογραφία, απο αριστερά όπως κοιτάζετε, απεικονίζονται οι: Κωνσταντίνος Απ. Αθανασίου, η Αναστασία Τσίτσα, ο κύριος με το πηλήκιο άγνωστος, ο Γεώργιος Χαλκής, ο Ευάγγελος Τσίτσας, και δεξιότερα ο νεαρός με τα μαύρα γυαλιά, πρέπει να είναι ο Αποστόλης, γιός του Γεωργίου Χαλκή. Τους υπόλοιπους δεν τους γνωρίζουμε.

Στην φωτογραφία που ακολουθεί, απεικονίζεται ο Κωνσταντίνος Μαρ. Χαλκής με την σύζυγο του και απο ότι βλέπουμε πρέπει να είναι νιόγαμπροι. Η κυρία δίπλα τους μας είναι άγνωστη προς το παρόν. Στην ωραία αυτή φωτό, βλέπουμε το πανέμορφο ντύσιμο της νύφης και του γαμπρού, όπως ήταν στην δεκαετία του 1950 περίπου.

Στην φωτογραφία κάτω, στο κέντρο προς αριστερά όπως κοιτάζετε, με το μαύρο γιλέκο είναι ο Ευάγγελος Τσίτσας, και ο κύριος με την τραγιάσκα ο Σπυρίδων Κυριάκης. Για τους άλλους κυρίους και κυρίες δεν έχουμε κάποια πληροφορία. Από ότι βλέπουμε πρέπει να είναι σε κάποιο πανηγύρι.

Σύντομα θα αναρτήσουμε και κάποιες ακόμη φωτογραφίες της παλιάς εποχής με κατοίκους της Αγίας Κυριακής τις οποίες έχουμε στο αρχείο μας. Εάν

κάποιους απο αυτούς αναγνωρίζεται, καλό θα ήταν να μας πληροφορήσετε, ώστε να γνωρίζουν και οι νεότεροι

Η δολοφονία του Δημητρίου Τζήμα και του Πασχάλη Σαράντη:

Στην περίοδο της κατοχής, στην Αγία Κυριακή έγινε ένα άγριο και απάνθρωπο διπλό έγκλημα απο τους τουρκαλβανοτσιάμηδες σε βάρος δυο συμπατριωτών μας. Τον Οκτώβριο του 1942 οι τουρκαλβανοτσιάμηδες δολοφόνησαν τους δυο έλληνες συμπατριώτες μας, στο σπίτι του Γρηγορίου Χαλκή (Γρηγόρη-Γιάννου) ο οποίος τους έκρυβε, διότι κατεζητούντο, επειδή δεν πρόδωσε ο Δημ. Τζήμας σε αυτούς, που κρύβονταν ο φίλος του και οπλαρχηγός Βασίλης Μπαλούμης, ο οποίος με τις καταδρομικές του επιχειρήσεις τους είχε γίνει ο φόβος και ο τρόμος. Το φρικτό και αποτρόπαιο αυτό έγκλημα έγινε στην αυλή του σπιτιού που προανέφερα, μπροστά στα μάτια του εξάχρονου παιδιού Θανάση, του Δημητρίου. Την αφήγηση και το ιστορικό της δολοφονίας αυτής μου την έχει εξιστορήσει ο Αθανάσιος Τζήμας τον Ιούλιο του 2008, ο οποίος ήταν αυτόπτης μάρτυρας στο φρικτό αυτό σκηνικό, βλέποντας να σκοτώνουν τον πατέρα του, μαχαιρώνοντας τον στο στήθος και μετά να τον πυροβολούν με πιστόλι στον κρόταφο !!! Περισσότερα για το τραγικό αυτό έγκλημα δείτε στην ιστοσελίδα μας, η οποία είναι www.margariti-gr.de στην κατηγορία Μόρφι (Μορφάτι).

Η τοποθεσία Βρανάς:

Είναι τα κτήματα με τους ελαιώνες λίγο μετά την Αγία Κυριακή πηγαίνοντας προς την Πάργα λίγο πρίν την μεγάλη στροφή. Εκεί σε έβγαζε το οδικό μονοπάτι που παλαιότερα ξεκινούσε απο το Ελευθέρι και κατέληγε στην Πάργα. Από ότι θυμάμαι, στη δεκαετία του 1960 πηγαίναμε απο το Μαργαρίτι στην Πάργα με τα πόδια, η, με κάποιο άλογο και ακολουθούσαμε την διαδρομή, απο την Κένταλι στην Γιωρίτσα, συνεχίζαμε μέσω του κάμπου και βγαίναμε στις βρύσες του Μουριού, και απο εκεί ανηφορίζαμε για τον παλιό οικισμό στου Ζέρη. Από του Ζέρη κατεβαίναμε στου Βρανά όταν ο προορισμός ήταν η Πάργα. Όταν πηγαίναμε στην Αγία Κυριακή, ακολουθούσαμε το αριστερό μονοπάτι που σε έβγαζε στο χωριό, που μπαίνοντας ήταν το σπίτι του Ευαγγέλου Τσίτσα. Η διαδρομή έως την Πάργα διαρκούσε 3 ώρες. Η τοποθεσία Βρανάς, έχει την δική της ιστορία. Μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης, μια πλούσια οικογένεια ελλήνων έφυγε απο την Πόλη και εγκαταστάθηκε στα δυτικά παράλια της Ηπείρου, Αυτή οι οικογένεια ήταν οι Βρανάδες (Κωνσταντινουπολίτες). Δεν έμειναν όμως για πολλά χρόνια εκεί, και με την επέλαση των τουρκαλβανών το 1573, οι Βρανάδες έφυγαν και εγκαταστάθηκαν στον Πειραιά. Αυτά γράφουν

τα Ηπειρωτικά Χρονικά ! Έτσι έμεινε το όνομα Βρανάς στην περιοχή της Αγίας Κυριακής. Το έτος 1987 η Αγία Κυριακή εντάχθηκε στο δήμο Πάργας και τότε το σχολειό καταργήθηκε. Σήμερα η Αγία Κυριακή του δήμου Πάργας είναι ένα πανέμορφο χωριό, πνιγμένο στο πράσινο από τους υπέροχους ελαιώνες που το περιστοιχίζουν. Τα μοντέρνα σπίτια που έκτισαν οι κάτοικοι με τον κόπο τους και τα ενοικιαζόμενα δωμάτια συμπληρώνουν αυτή την ωραία εικόνα. Το καλύτερο όμως είναι η αξιοζήλευτη δράση των κατοίκων και ιδιαίτερα κάποιων νέων, που με την δράση τους μέσα από τον εξωραϊστικό σύλλογο που έχουν ιδρύσει, φροντίζουν και παρουσιάζουν διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις και διάφορες άλλες δραστηριότητες καλλωπισμού του χωριού τους.

(Φωτό απο τον Εξωραϊστικό Σύλλογο της Αγίας Κυριακής Πάργας όπου απεικονίζονται ένα μέρος απο τα μέλη του δραστήριου Συλλόγου τους).

Ασχολούνται με την καθαριότητα, το περιβάλλον, και διοργανώνουν πολιτιστικές γιορτές σε τακτικά χρονικά διαστήματα διατηρώντας τις παραδόσεις. Σημαντικό θεωρούμε και το γεγονός ότι με την συλλογική προσπάθεια των κατοίκων έχει γίνει ο δρόμος από το Πατάκι προς την παραλία του Λύχνος και έτσι μπορεί ο κάθε επισκέπτης να απολαύσει τα πεντακάθαρα νερά του Ιονίου και ταυτόχρονα να αναπτυχθούν και άλλες τουριστικές επιχειρήσεις στο σημείο αυτό. Ασφαλώς η δραστηριότητες του

Εξωραϊστικού συλλόγου είναι αρκετά περισσότερες, αλλά δεν τις γνωρίζω λεπτομερειακά. Για όσους δεν γνωρίζουν καλά την περιοχή αυτή, τους συνιστούμε να κάνουν μια μικρή στάση στην Αγία Κυριακή, πηγαίνοντας προς την Πάργα, όπου θα βρουν αρκετές ταβέρνες για φαγητό, μπορούν επίσης από την τοποθεσία Βέντρο να απολαύσουν τη θέα με την θάλασσα του Ιονίου, όπου έλαβαν χώρα οι επικές μάχες των πολεμικών στόλων του Αντωνίου και της Κλεοπάτρας.

Απέναντι θα δείτε τα νησιά Παξοί και Αντίπαξοι και αριστερά τα παράλια της Αμμουδιάς έως την Λυγιά της Πρέβεζας. Για τους τολμηρούς που αντέχουν την πεζοπορία, ένα ανεβοκατέβασμα από την Αγία Κυριακή, έως κάτω στις απόκρημνες ακτές της, είναι μια καλή σωματική εξάσκηση. Στην φωτογραφία απεικονίζονται, απο αριστερά όπως κοιτάζετε: Ο Βασίλης Χαλκής, όρθιος ο γαμπρός του, δεξιά η κόρη του, και στη μέση ο Νικήτας Χαλκής. Μας δόθηκε η ευκαιρία να θυμηθούμε τα παλιά, που με μεγάλη προθυμία ο Βασίλης και ο Νικήτας μου εξιστόρησαν ένα ωραίο βραδάκι το καλοκαίρι του 2013).

Στο διπλανό τραπέζι η Σταματία και ο Θανάσης, που είχα χρόνια να τους συναντήσω.

Άποψη απο την παραλία του Λύχνος και αριστερά επάνω ο οικισμός της Αγίας Κυριακής Πάργας.

Φωτο-αρχείο-Θωμας Στ. Γκινης

Οι φωτογραφίες είναι απο το αρχείο της ιστοσελίδας μας και απο τον Εξωραϊστικό Σύλλογο της Αγίας Κυριακής τις οποίες αναδημοσιεύω.

Οι πηγές για την εργασία αυτή προέρχονται απο αφηγήσεις των συγγενών μου, και ιδιαίτερα απο την εκλιπούσα σήμερα θεία μου Αναστασία Τσίτσα, το γένος Γκίνη, απο την επίσης εκλιπούσα γιαγιά μου Ελένη Γκίνη, το γένος Χαλκή, από δημοσίευμα στην εφημερίδα Τα νέα του Μαργαριτίου έτους 2001 αρ. φύλλου 194 του κ. Ευαγγέλου Κυριάκη, απο τον εφημέριο της Ενορίας Αγίας Κυριακής Πάτερ Γεράσιμο Παπά, απο τον κ. Σπυρίδωνα Αποστ. Χαλκή, απο το βιβλίο Αρχαιότητες της Θεσπρωτίας του ιστορικού Σπύρο Μουσελίμη, και απο το βιβλίο του επίτιμου Λυκειάρχη Φωτίου Γ. Οικονόμου (Η Θεσπρωτία) με υπότιτλο, Από των Αρχαιοτάτων Χρόνων Μέχρι Των Ημερών Ημών.

Η εργασία για την Αγία Κυριακή Πάργας, δεν τελειώνει εδώ. Θα συμπληρώνεται όποτε συναντούμε και άλλα ιστορικά στοιχεία, ή, μαρτυρίες παλαιότερων συμπατριωτών μας. Σκοπός του αφιερώματος αυτού είναι να διασωθούν όσα γνωρίζω και θα χαιρόμουν πολύ εάν κάποιος ήθελαν να προσθέσουν κάτι σχετικά με την παλιά ιστορία της Αγίας Κυριακής, αλλά και με την νεότερη, ώστε ο μελλοντικός συγγραφέας να έχει κάποια συμπληρωματικά ιστορικά στοιχεία για την Αγία Κυριακή.

Επιμέλεια Θωμάς Στεφ. Γκίνης Μάρτιος 2013

